

Sygn. akt **VIII Ua 3/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Sędziowie:	SSO Janina Kościelniak SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014r. w Gliwicach

sprawy z odwołania B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 16 grudnia 2013 r. **sygn. akt** VI U 334/13

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddała odwołanie.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Janina Kościelniak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 3/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. decyzją z dnia 12 sierpnia 2013r. odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 7 maja 2013r. do 2 sierpnia 2013r. i za cały dalszy okres nieprzerwanej niezdolności do pracy, z uwagi, iż niezdolność do pracy nie powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do zasiłku chorobowego w oparciu o art. 7 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U z 2010r., N 77, poz. 512 ze zm.).

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy ZUS/O w C. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w decyzji.

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013r. w sprawie sygn. akt VI U 334/13 Sąd Rejonowy w G. w punkcie 1 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 9 maja 2013r. do 30 września 2013r. z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w związku z umową zlecenia oraz w punkcie 2 wyroku oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy oparł powyższe orzeczenie na następującym stanie faktycznym sprawy:

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy ustalił, że odwołująca była zatrudniona z tytułu umowy o pracę w okresie od 7 września 2012r. do 27 kwietnia 2013r. Stosunek pracy ustał z przyczyn nie dotyczących pracowników. W dniu 27 kwietnia 2013r. ubezpieczona zawarła umowę zlecenia i od dnia 9 maja 2013r. podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Za okres od 28 kwietnia 2013r. do 6 maja ubezpieczona uzyskiwała zapłatę z tytułu umowy zlecenia. Niezdolna do pracy stała się w dniu 7 maja 2013r., i wystąpiła do organu rentowego o zasiłek chorobowy.

Organ rentowy z powodu powstania niezdolności do pracy w okresie niepodlegania ubezpieczeniu chorobowemu wydał zaskarżoną decyzję odmowną. Postanowieniem z dnia 31 października 2013r. zawieszono postępowanie w sprawie ustalenia uprawnień do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 października 2013r. do 14 października 2013r. i za cały dalszy okres nieprzerwanej niezdolności do pracy do czasu rozstrzygnięcia odwołania przez Sąd.

Z dniem 9 października 2013r. upłynął potencjalny okres zasiłkowy – 182 dni.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy stwierdził, że:

Odwołanie B. K. zasługiwało na uwzględnienie. Sąd przytaczając treść art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005r. Nr 31, poz. 267 – zw. dalej „ustawą zasiłkową”), wskazał iż w przypadku ubezpieczonej zaistniała przesłanka z ust.1, tj. kontynuacja działalności zarobkowej stanowiącej tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającej prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Sąd I instancji podkreślając gwarancyjny charakter regulacji prawnych dotyczących zasiłku chorobowego, wskazał na sytuację, kiedy prawo do zasiłku nie przysługuje, tj. gdy ubezpieczony posiada inne źródło dochodów, pozwalające mu na utrzymanie się do czasu odzyskania zdolności do pracy. Natomiast, zdaniem Sądu, celem ustawodawcy nie było pozbawienie prawa do świadczenia osoby, która w sytuacji uprzedniego opłacania składki na ubezpieczenie chorobowe, wskutek rozwiązania umowy o pracę utraciła tytuł ubezpieczenia.

W dalszej części, odnosząc się do stanu faktycznego sprawy oraz treści art. 4 ust. 1 i 2 ustawy zasiłkowej, Sąd wskazał, iż w przypadku ubezpieczonej nie został przekroczony 30 dniowy okres przerwy między okresami ubezpieczenia.

W konsekwencji, Sąd Rejonowy na podstawie art. 6 ust.1 ustawy zasiłkowej w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając odwołującej od dnia 9 maja 2013r. do 30 września 2013r. prawo do zasiłku chorobowego ale z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w związku z umową zlecenia. W pozostałym zakresie – za okres 7 i 8 maja 2013r., odwołanie oddalono, z uwagi na spełnienie przesłanki z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej.

Końcowy termin przyznania prawa do zasiłku, Sąd ustalił, mając na względzie badanie kontrolne przeprowadzone przez lekarza orzecznika ZUS w dniu 29 października 2013r., oraz treść postanowienia ZUS w kwestii zawieszenia postępowania.

Ponadto Sąd I instancji dodał, powołując się na uchwałę SN z dnia 12 czerwca 2002r., III UZP 4/02, iż wbrew twierdzeniom ubezpieczonej art. 7 ustawy zasiłkowej nie znajduje zastosowania w jej sytuacji, gdyż tytuł ubezpieczenia chorobowego w jej przypadku nie ustał.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy.

Zaskarżając wyrok w części objętej pkt 1, zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 6 i 7 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa przez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie, w sytuacji kiedy z okoliczności faktycznych wynika, iż w dniu powstania niezdolności do pracy (7 maja 2013r.) ubezpieczona nie była objęta ani obowiązkowym ani dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

ZUS wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ubezpieczonej.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy przytaczając treść art. 6 ustawy zasiłkowej, wskazując na rolę zasiłku chorobowego rekompensującego zarobek utracony z powodu choroby oraz treść wyroku SN z dnia 5 sierpnia 1999r., II UKN 68/99, wyjaśnił, iż prawo to przysługuje tylko w przypadku powstania niezdolności w czasie trwania zatrudnienia, a tylko wyjątkowo po ustaniu zatrudnienia, gdy jest to konieczne z uwagi na niezdolność do pracy, która jest przeszkodą w pozyskaniu nowych źródeł przychodu. ZUS wskazując na okoliczności faktyczne, podniósł iż taka sytuacja u ubezpieczonej nie wystąpiła.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczona wniosła o jej oddalenie, wskazując m.in. na naruszenie zasad współzycia społecznego.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd I instancji jako własne, Sąd Okręgowy uznał, że apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał własnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, do czego jest nie tylko uprawniony, ale i zobowiązany i uznał, że w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym sprawy, Sąd Rejonowy wydał nieprawidłowy wyrok.

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył ustalenia, czy ubezpieczonej która w dniu 27 kwietnia 2013r. utraciła tytuł obowiązkowego pracowniczego ubezpieczenia chorobowego, przysługuje prawo do zasiłku chorobowego, w związku z zawartą przez nią umową zlecenia i objęcia jej w konsekwencji dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Nie jest przedmiotem sporu, że niezdolność do pracy B. K. powstała po ustaniu pracowniczego ubezpieczenia chorobowego i przed objęciem jej dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Kwestię zasiłku chorobowego reguluje ustawa z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz.U. z 2005r., nr 31, poz. 267 ze zm.). Sąd Rejonowy w rozważaniach prawnych właściwie przytoczył treść przepisów, których zastosowanie należało rozważyć w niniejszej sprawie, tj. art. 4, 6 oraz art. 13 ustawy zasiłkowej.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego:

- 1) po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego - jeżeli podlega obowiązkowo temu ubezpieczeniu;
- 2) po upływie 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego - jeżeli jest ubezpieczony dobrowolnie.

Do okresów ubezpieczenia chorobowego, o których mowa w ust. 1, wlicza się poprzednie okresy ubezpieczenia chorobowego, jeżeli przerwa między nimi nie przekroczyła 30 dni lub była spowodowana urlopem wychowawczym, urlopem bezpłatnym albo odbywaniem czynnej służby wojskowej przez żołnierza niezawodowego (ust. 2)

Natomiast, po myśli art. 6 zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2. Zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

W celu uzupełnienia rozważań prawnych Sądu I instancji, dodać należy jedynie, iż zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1988r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r. poz 1442, j.t.) dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 4, tj. wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Niewątpliwie Sąd Rejonowy właściwie zauważył, powołując się przy tym na treść wyroku SN z dnia 12 czerwca 2002r. III UZP 4/02, iż do sytuacji ubezpieczonej nie znajduje zastosowanie art. 7 ustawy zasiłkowej, zaznaczając iż nie ustalił jej tytułu ubezpieczenia społecznego. Sąd Najwyższy podniósł w uzasadnieniu tego wyroku, iż zasiłek przewidziany w art. 7 ustawy jest świadczeniem o charakterze wyjątkowym, udzielanym po ustaniu okresu objętego składką na ubezpieczenie, bez ekwiwalentu w tej składce, przysługującym z tytułu spełnienia się ryzyka określonego ogólnie jako "niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia". Na tle poprzednio obowiązującego przepisu art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. Sąd Najwyższy uznał, że chodzi w tym wypadku o ochronę niemożności znalezienia i podjęcia nowego zatrudnienia (por. uchwałę z dnia 10 grudnia 1984 r., III UZP 55/84, OSPiKA 1985 nr 7-8, poz. 154, uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 18 kwietnia 1996 r., II UZP 23/95, OSNAPiUS 1996 nr 24, poz. 376 oraz uchwałę z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 18).

Wprawdzie po rozwiązaniu umowy o pracę w dniu 27 kwietnia 2013r. ubezpieczona utraciła tytuł obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego, lecz jednocześnie w tym samym dniu zawarła umowę zlecenia, w związku z czym, na podstawie ww. art. 11 ust. 2 po zgłoszeniu wniosku zostałyby objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Stosowny wniosek zleceniodawca Zakład (...) S.A. w likwidacji, złożył dopiero w dniu 9 maja 2013r. i od tej daty, jak słusznie podnosi organ rentowy w apelacji, należy liczyć początek objęcia ubezpieczonej dobrowolnym ubezpieczeniem społecznym. Tę okoliczność podniósł także Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, oddalając odwołanie ubezpieczonej w zakresie żądania spornego świadczenia za okres 7 i 8 maja 2013r., prawidłowo wskazując na art. 13 ust. 1 pkt 2.

Sąd I instancji nieprawidłowo natomiast w pozostałym zakresie począwszy od 9 maja 2013r. przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku, opierając się na art. 4 ust. 1 pkt 2, wskazując iż do okresu dobrowolnego ubezpieczenia społecznego zaliczyć należało poprzedni okres ubezpieczenia chorobowego wobec nieprzekroczenia 30 dniowego terminu przerwy między tymi dwoma okresami ubezpieczenia.

Sąd Rejonowy pominął przy tym treść art. 6 w zw. z art. 13. W przypadku ubezpieczonej nie można mówić o nabyciu prawa do zasiłku chorobowego, ponieważ nie spełniła ona podstawowego warunku, powstania niezdolności do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. W dniu 7 maja 2013r., tj. w dniu powstania niezdolności do pracy ubezpieczona nie podlegała żadnemu: ani obowiązkowemu ani dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Jednocześnie regulacja prawna przyznająca w drodze wyjątku prawo do zasiłku chorobowego z pracowniczego ubezpieczenia społecznego, po ustaniu ubezpieczenia także nie znajduje zastosowania

w tym przypadku, gdyż ubezpieczona podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym.

W tym zakresie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 27 lutego 2001 r. III AUa 91/01, podnosząc, iż zasiłek chorobowy nie przysługuje osobie, której niezdolność do pracy powstała po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba ta kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową w rozumieniu przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60, poz. 636), niezależnie od objęcia jej innym ubezpieczeniem.

Zatem bezpodstawnym było wliczenie przez Sąd Rejonowy do okresu dobrowolnego ubezpieczenia społecznego z tytułu umowy zlecenia poprzedniego okresu ubezpieczenia z tytułu umowy o pracę.

Nadmienić należy, iż powołanie się przez ubezpieczoną, na zasady współżycia społecznego, uzasadniające jej zdaniem przyznanie jej prawa do spornego świadczenia jest w ocenie Sądu niczym nie uzasadnione.

W judykaturze jest bowiem utrwalone stanowisko, zgodnie z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego, a zatem dla złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się art. 5 k.c. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest powoływanie się na zasady współżycia społecznego, jako że prawo ubezpieczeń społecznych, w odróżnieniu od przepisów prawa pracy (art. 300 k.p.), nie zawiera normy o charakterze takiej klauzuli generalnej, ani też normy zezwalającej na stosowanie w zakresie nieuregulowanym przepisów kodeksu cywilnego (patrz.: wyrok SN z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 214/10, opubl. LEX nr 1095955; wyrok SA w Katowicach z dnia 20 maja 2010 r., III AUa 3616/09, opubl. LEX nr 785483).

Konkludując, wobec zaistnienia po stronie ubezpieczonej negatywnej przesłanki z art. 13 ust. 1 pkt 2 przyznanie jej prawa do zasiłku po ustaniu obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego nie jest możliwe. Nieuzasadnionym jest również przyznanie jej prawa do zasiłku z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia społecznego wobec dokonania przez zleceniodawcę spóźnionego zgłoszenia odwołującej do ubezpieczenia. Zaznaczyć należy, że przepisy nie przewidują możliwości przywrócenia terminu do zgłoszenia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznając zarzuty organu rentowego za uzasadnione, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w części objętej pkt 1 i oddalił odwołanie.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Janina Kościelniak

Sędzia Przewodniczący Sędzia